

Sortterne *Chlidonias niger*

Black tern

Sortternen er, modsat de øvrige danske ternearter, Sknyttet til ferskvandslokaliteter, hvor den yngler i kolonier på våde enge, søer og moser. Arten yngler i Nordamerika samt fra Vesteuropa til det centrale Rusland. De største europæiske bestande findes i Østeuropa, mens bestandene er relativt små i Vest- og Mellemeuropa. I hele Vesteuropa er arten gået voldsomt tilbage siden 1970'erne. Sortternen er i dag en meget fåtallig ynglefugl i Danmark med under 100 ynglepar, og arten er opført på Den danske Rødliste (2004) som *moderat truet*.

De europæiske bestande er trækfugle som primært overvintrer ud for Vestafrika.

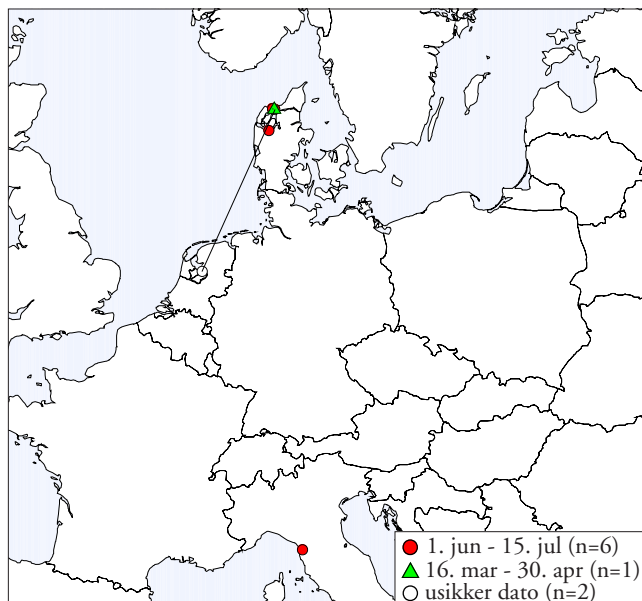

Fig. 1. Samtlige genfund af sortterne ringmærket i Danmark (n=9). Linje angiver direkte efterårstræk. All recoveries of black tern ringed in Denmark (n=9). Line indicates direct autumn migration.

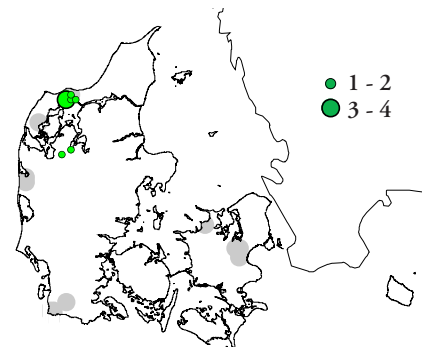

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, og artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark er der ringmærket i alt 499 sortterner i perioden fra 1919 til 1996. Flest fugle blev mærket i slutningen af 1960'erne og første halvdel af 1970'erne (fig. 4). Fuglene er mærket af Dansk Ornithologisk Central (215), Vildtbiologisk Station Kalø (168), Zoologisk Museum (105) og Odense Ringmærkestation (11). Blot ni fugle er genfundet, heraf to i udlandet. De genmeldte fugle er alle mærket som unger i juni. Syv af de genmeldte fugle er mærket i Vejlerne, de to sidste vest for Skive. Ydermere er der i Danmark genfundet én sortterne, ringmærket i udlandet.

Træk og overvintring

Danske ynglefugle. Fire af de mærkede fugle er genfundet på mærkningslokaliteten i Vejlerne inden for en måned efter mærkningen. Kun én genmelding illu-

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 499

Genmeldinger *Recoveries*

Antal genmeldinger *No. of recoveries* 9

-heraf uden for Danmark *Recovered abroad* 2(22%)

Antal fugle *No. of individuals* 9

-heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 9(100%)

Genmeldingsandel *Proportion recovered* 1,8%

Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark 1

Ringed abroad and recovered in Denmark

Ekstremer *Extremes*

Højeste alder *Oldest bird* 20 år 10 mdr.

Længste afstand *Longest dist.* Italien *Italy* 1.425 km

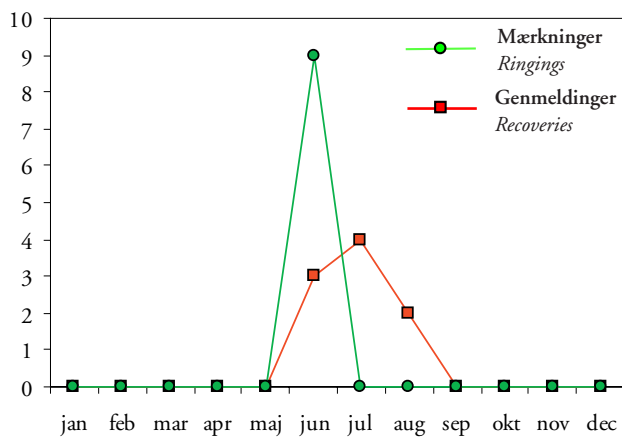

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af sortterne. Month of ringing and recovery for recovered black tern.

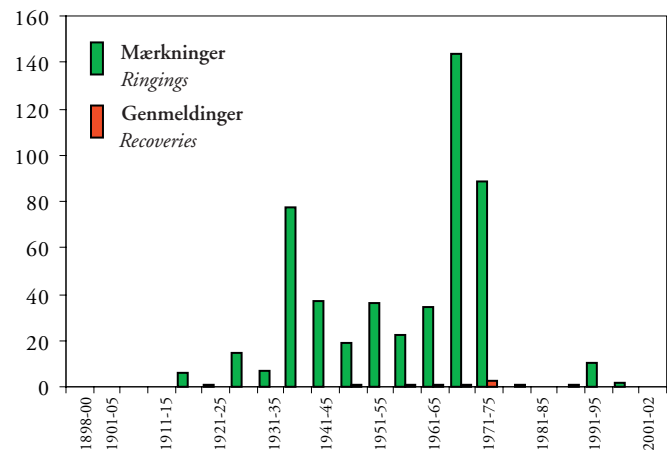

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for sortterne ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of black tern ringed in Denmark.

strerer efterårstrækket. Den blev mærket i Vejlerne 16. juni 1973 og genfundet 18. august samme år i IJsselmeer i Holland, hvor sortterne samles i meget stort antal hvert efterår (Cramp 1985). Området er samlingsplads for fugle fra både de nordvestlige og østlige bestande, og op til 80.000 er talt i august (Cramp 1985). Det lille danske materiale giver ingen oplysninger om sortternernes videre færd. Trækobservationer og genfund af fugle fra andre vesteuropæiske lande viser, at fuglene fra Holland trækker videre langs Atlanterhavskysten til Mauretania og havområderne ud for Vestafrika og Guinea Bugten (Cramp 1985). Ungfuglene trækker i højere grad end de voksne over det kontinentale Europa (for referencer se Meltofte & Faldborg 1987).

Returtrækket starter i slutningen af marts og foregår formodentlig mere direkte over land end om efteråret (Cramp 1985). Tre sortterne er genfundet i umiddelbar nærhed af mærkningslokaliteten hhv. 5, 8 og

Fig. 5. Mærkningslokalitet for sortterne ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=1). Ringing location for black tern ringed abroad and recovered in Denmark (n=1).

21 år efter mærkningen, hvilket viser, at en del af fuglene returnerer til deres udklækningskoloni. En endnu ikke kønsmoden fugl, mærket ved Skive 25. juni 1947, blev genfundet 6. juni 1949 i Italien. Dette antyder, at nogle sortterne, ligesom andre ternearter, oversommer syd for yngleområdet, indtil de bliver kønsmodne.

Træk - og vintergæster. Forår og efterår optræder der et beskedent antal sortterne, flest ungfugle, i Danmark (Olsen 1992). Et genfund på Djursland af en sortterne mærket i Rigabugten i Letland (fig. 5) giver et lille fingerpeg om, hvor de danske trækgæster kommer fra. Fuglen blev mærket som unge 2. juli 1966 og fundet død 22. august samme år.

English summary

The black tern is a rare breeding bird in Denmark, with an estimated population of less than 100 breeding pairs. It is also a rare passage migrant.

In Denmark the first black tern was ringed in 1919, with most ringed in the late 1960s and early 1970s. Nine birds have been recovered, all ringed as chicks.

The recoveries give very little information on the migration of the Danish black tern, since only one has been recovered from abroad. This bird was recovered on 18 August in IJsselmeer. Danish birds have been recovered at the ringing site 5, 8 and 21 years after ringing. A two-year-old bird was recovered in northern Italy in June, indicating that some birds spend their summer south of the breeding site until maturity. A juvenile bird ringed in Latvia was recovered in Denmark in August.